

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

pleegzorg?

*Een onderzoek naar de rol van de pleegzorgbegeleiding in de beslissing van
pleegouders om te stoppen met het pleegouderschap*

Masterscriptie Pedagogische Wetenschappen , Universiteit Leiden

Naam: Brenda Martin Geurts

Studentnummer: S0520268

Afstudeerrichting: Orthopedagogiek

Begeleiders: Dhr. Dr. P.M. van den Bergh en mw. Dr. A.M. Weterings

Datum: Juli 2012

In dit onderzoek is de rol van de pleegzorgbegeleiding bij het besluit om te stoppen met pleegzorg. Op basis van literatuuronderzoek en 16 diepte-interviews is een digitale vragenlijst met betrekking tot dit onderwerp ontworpen. Deze vragenlijst is ingevuld door 342 pleegouders en 17 ex-pleegouders. De antwoorden van de pleegouders die de pleegzorgbegeleiding als (mogelijke) reden om te stoppen gaven (39 pleegouders en 0 ex-pleegouders) is vergeleken met de pleegouders die de pleegzorgbegeleiding niet als reden om te stoppen gaven. Op deze wijze is getracht vast te stellen welke aspecten van de pleegzorgbegeleiding bijdragen aan het besluit van pleegouders om te stoppen. Uit het onderzoek is gebleken dat pleegouders die aangeven mogelijk te stoppen door de pleegzorgbegeleiding, vaker onvoldoende emotionele en praktische steun van hun pleegzorgbegeleider ervaren, vaker problemen ervaren in de manier waarop de pleegzorgbegeleider de bezoeken verzorgt en vaker het gevoel hebben onvoldoende hulp te krijgen bij het regelen van de vergoedingen.

Mijn pleegzorg heb ik onderzocht gedaan naar de mening van pleegouders wat betreft de pleegzorgbegeleiding. Tijdens mijn opleiding heeft het onderwerp 'pleegzorg' altijd mijn interesse gehad.

De keuze was dan ook snel gemaakt toen ik dit onderwerp bij de masterprojecten zag staan. Ik ben blij dat ik één van de weinige plaatsen heb weten te bemachtigen en presenteer nu met trots mijn scriptie, in de hoop dat deze zal bijdragen aan verbeteringen in de pleegzorgbegeleiding voor zowel pleegouders, als pleegkinderen.

Mijn dank gaat ten eerste uit naar alle pleegouders die hebben meegewerkt aan dit onderzoek door middel van de interviews en het invullen van de (lange) vragenlijst. Ook gaat mijn dank uit naar mijn scriptiebegeleiders dhr. Van den Bergh en mevr. Weterings voor de kritische feedback op mijn conceptversie(s). Tot slot gaat mijn dank uit naar mijn moeder en mijn tante Monique, die mijn laatste studiejaar financieel mogelijk hebben gemaakt toen ik door mijn stage nauwelijks kon werken, en mijn vriend die mij door de laatste loodjes van dit studiejaar heen heeft geholpen (toen deze toch wel zwaar begonnen te wegen).

Voorwoord	2
Inhoudsopgave.....	3
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Theoretisch Kader	5
Hoofdstuk 2: Onderzoeksopzet	12
Hoofdstuk 3: Resultaten	18
Hoofdstuk 4: Discussie	26
Literatuurlijst	32

Bijlage A.: De vragenlijst

Pl... maar... stoppen...
elk jaar nieuwe pleegouders bijkomen, maar er minstens zoveel stoppen. Er komen dus in werkelijkheid niet meer pleegouders bij. Tegenwoordig wordt er vanuit gegaan dat een pleeggezin de voorkeur verdient boven een tehuis en wordt er bij een uithuisplaatsing daarom vaker gekozen voor een pleeggezin. Het aantal pleegkinderen is tussen 1998 en 2008 verdubbeld. Er bevonden zich toen 22.243 kinderen in de pleegzorg. Door een gebrek aan pleegouders wachten kinderen regelmatig langer dan 9 weken op een pleeggezin (van den Bergh & Weterings, 2010). Meer pleegouders zijn dus hard nodig en het verliezen van pleegouders is daarom zeer onwenselijk. De vraag is nu dus waarom pleegouders stoppen. Er zijn vanuit de literatuur aanwijzingen dat er aspecten aan de pleegzorgbegeleiding zijn die zorgen voor frustraties bij pleegouders, wat zou kunnen maken dat zij besluiten te stoppen met pleegzorg. Ter illustratie het volgende nieuwsartikel (Zorg + Welzijn, 2008):

Rouvoet: rechten en plichten pleegouders moeten duidelijker

De begeleiding en ondersteuning van pleegouders blijkt in de praktijk niet altijd te voldoen. Ook moeten de rechten en plichten van pleegouders beter gewaarborgd worden, zo schrijft minister Rouvoet (Jeugd en Gezin) in een brief aan de Tweede Kamer.

In de brief reageert de minister op de initiatiefnota 'Gezin boven tehuis' van de CDA-fractie. In deze nota staan aanbevelingen om de positie van pleegouders te versterken en te verbeteren. 'Veel zaken rondom het pleegouderschap gaan verbeterd worden en ik ben bereid mij daarvoor in te zetten,' aldus Rouvoet.

Positie

De minister wil mensen stimuleren om pleegouder te worden en geeft aan dat op verschillende gebieden verbeteringen nodig zijn: de informatie en de begeleiding van pleeggezinnen, de positie van de pleegouder, de wachtlijsten en de vergoedingen.

Afhaken

'Vooral in pleeggezinnen die meerdere kinderen verzorgen, zijn er soms meerdere voogdijwerkers en pleegzorgbegeleiders waardoor het voor de pleegouders ingewikkeld wordt om alles goed te regelen. Hierdoor ontstaat een grote kans op afhaken van de bestaande groep pleegouders. Het moet duidelijk zijn bij wie en waar zij terecht kunnen', aldus Rouvoet.

Rol

Om de rechten en plichten van pleegouders beter te waarborgen zal de Wet op de jeugdzorg gewijzigd worden, stelt de minister. Zo zal onder andere de rol van pleegouders als belanghebbende partij in de wet worden verankerd.

Men zou kunnen zeggen dat pleegouders een bewonderingswaardige taak op zich nemen. Zij zorgen voor korte of lange tijd voor het kind van een ander. Een kind dat, door omstandigheden, (tijdelijk) niet meer thuis kan wonen en een veilige plek nodig heeft om zich te kunnen ontwikkelen. Het is de taak van pleegzorgbegeleiders om pleegouders zo goed mogelijk te begeleiden bij het vervullen van hun bijzondere taak. Om de huidige stand van zaken wat betreft de pleegzorg en pleegzorgbegeleiding beter te kunnen begrijpen, volgt nu eerst een korte samenvatting van het ontstaan van pleegzorg.

In de Middeleeuwen ontstonden wegens plaatsgebrek in de tehuizen pleeggezinnen. Deze gezinnen kregen een kleine vergoeding, maar de kinderen moesten zelf ook bijdragen door te werken (Baartman & Zandberg, 1997, Strijker, 2006). Rond de 19^e eeuw kwamen er kindwetten die het recht van kinderen op bescherming en een goede opvoeding vastlegden. Ook werden er voor de pleegzorg subsidies beschikbaar gesteld. Deze zorgden ervoor dat er eisen aan pleegzorg gesteld konden worden en dat zo de kwaliteit van de zorg verbeterd werd (Baartman & Zandberg, 1997).

In het jaar 1950 ontstond de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen. In die tijd begon men te kijken naar de selectie van pleegouders. Bovendien werden nieuwe methoden voor de pleegzorg ontwikkeld. In de jaren '70 kregen pleegouders het recht om terugkeer naar de ouders te blokkeren. Daarnaast werd er meer aandacht besteed aan contact met het gezin van herkomst. Pleegouders kregen te maken met maatschappelijk werkers die zich niet alleen op hen, maar ook op het gezin waar het kind vandaan kwam concentreerden. Bovendien kregen pleegouders steeds meer te maken met gedragsproblemen van kinderen. Zij werden hier niet goed op voorbereid en werden ook niet ondersteund. Er wordt geschat dat in die tijd 30%-50% van de pleeggezinplaatsingen voortijdig afgebroken werd (Baartman & Zandberg, 1997).

In die tijd was vaak sprake van een spanningsvolle relatie tussen pleegouders en de maatschappelijk werker (pleegzorgbegeleider), omdat deze niet alleen het kind plaatste maar ook weer weg kon halen wanneer hij/zij besloot dat het pleeggezin het niet goed (genoeg) deed. Maar ook door de toegenomen aandacht voor het contact tussen het pleegkind en de ouders, die de pleegouders vaak als lastig ervaarden. Pleeggezinnen werden steeds meer een middel om ouders te ondersteunen in plaats van te vervangen. Er werd qua hulpverlening in deze tijd steeds meer ingezet op kinderen zo lang mogelijk thuis te houden, ook wanneer de kosten door (dure) behandelingen hierdoor hoger waren dan wanneer een kind in een pleeggezin geplaatst zou worden. De Raad voor Jeugdbeleid wees in 1984 al op een aantal flinke tekorten in de pleegzorg, zoals de dubbele rol van de pleegzorgbegeleider, de weinig intensieve begeleiding van

ouders, pleegkinderen en het gebrek aan nazorg voor pleegouders na beëindiging van een plaatsing

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

van de pleegzorgaanbieder (Strijker, 2006). Pleeggezinnen zijn zoveel mogelijk een tijdelijke, aanvullende vorm van hulpverlening en het doel is zoveel mogelijk dat pleegkinderen teruggaan naar ouders wanneer deze hulpverlening niet meer nodig is. Wanneer terugkeer naar huis niet mogelijk is, zijn er wel pleeggezinnen waar het pleegkind tot zijn of haar 18e kan blijven.

Definities pleegzorg

Pleegzorg kan sinds de Wet op de Jeugdzorg van 2005 worden omschreven als “de opvoeding en verzorging van één of meer minderjarigen door één of meer natuurlijke personen, op basis van een pleegcontract dat gesloten wordt tussen de zorgaanbieder en de pleegouder(s) (...)” (Punselie, 2006). Sinds 2005 is Bureau Jeugdzorg de toegangspoort tot de jeugdhulpverlening. Een indicatie voor pleegzorg wordt afgegeven door Bureau Jeugdzorg. Dit kan in een vrijwillig kader, wanneer ouders het eens zijn met de plaatsing in een pleeggezin of in een justitieel kader, wanneer de kinderrechter een machtiging uithuisplaatsing heeft afgegeven. De pleegzorg zelf wordt uitbesteed aan een pleegzorgaanbieder. De pleegzorgaanbieder gaat op zoek naar een geschikt pleeggezin voor het kind. Dit begint met het zoeken naar een passende vorm van pleegzorg.

Er zijn verschillende soorten pleegzorg. Er kunnen ten eerste drie hoofdgroepen onderscheiden worden: verwanten die een kind van een familielid in huis nemen zonder tussenkomst van hulpverleners, verwanten/kennissen die formeel een kind van een familielid/bekende in huis nemen (netwerkpleegouders) en pleegouders die een voor hen onbekend pleegkind in huis nemen (bestandspleegouders) (Strijker, 2006). Omdat in de eerste groep geen contact met hulpverleners is, heeft dit onderzoek betrekking op de laatste twee groepen. Deze twee groepen kunnen weer onderverdeeld worden in twee groepen: langdurige pleegzorg en kortdurende pleegzorg. Tot slot kunnen deze groepen ook weer onderverdeeld worden in een aantal subgroepen. Langdurige pleegzorg: het perspectiefbiedend pleeggezin: het pleegkind zal wellicht tot zijn 18e levensjaar in het pleeggezin blijven. Kortdurende pleegzorg: perspectiefzoekend pleeggezin (het pleegkind kan voor bepaalde tijd in het pleeggezin blijven, terwijl wordt gezocht naar een passend perspectief), crisisleeggezin (4-12 weken) en weekendpleeggezin (één of meer weekenden per maand verblijft het pleegkind in het pleeggezin). Daarnaast zijn er nog gezinnen die noodbedden beschikbaar hebben voor één nacht (of één weekend) in geval van een crisissituatie waarbij het pleegkind per direct uithuisgeplaatst wordt en er op dat moment geen mogelijkheid is het kind in een pleeggezin te plaatsen.

voorbereiding krijgen op het pleegouderschap (Vanderfaellie & Van Holen, 2010). Uit Vlaams en Nederlands onderzoek is gebleken dat juist netwerkpleegouders minder behoefte aan ondersteuning hebben dan bestandspleegouders (Van Holen, 2005, Loeffen & Portengen, 1998). Van Holen (2005) geeft als mogelijke verklaring hiervoor aan dat netwerkpleegouders al bekend zijn met het pleegkind en dus beter weten wat zij kunnen verwachten van het kind en dat het pleegkind zelf al vertrouwd is met de pleegouder(s) en de omgeving. Het is niet ondenkbaar dat dit een aantal (gedrags)problemen kan voorkomen, waardoor netwerkpleegouders minder behoefte aan ondersteuning hebben.

Uit Vlaams onderzoek van Van Holen, Vanderfaellie & Haarsma (2007) bleek echter dat netwerkpleegmoeders een even grote gezinsbelasting en hoeveelheid gedragsproblemen ervaren als bestandspleegmoeders. En ook uit Amerikaans onderzoek blijkt dat er weinig verschil is tussen de mening van bestandspleegouders en die van netwerkpleegouders met betrekking tot benodigde factoren voor een succesvolle plaatsing (Coakley, Cuddeback, Buehler & Cox, 2007, Cuddeback & Orme, 2002). Het verschil heeft met name betrekking op de negatieve invloed van een verstoorde relatie met de ouders. Gezien het geringe verschil tussen de meningen van bestands- en netwerkpleegouders is ervoor gekozen in dit onderzoek beide groepen mee te nemen.

Pleegzorg nu

Pleegouder zijn is meer dan een kind opvangen. Er komen veel andere, vaak stressvolle, zaken bij kijken (Wilson, Sinclair & Gibbs, 2000). Pleegouders krijgen bijvoorbeeld te maken met allerlei verschillende hulpverleners. Naast gezinsvoogden en andere hulpverleners, zoals therapeuten en ouderbegeleiders, vormen pleegzorgbegeleiders een belangrijk onderdeel van de pleegzorg. Pleegzorgbegeleiders werken voor een pleegzorgaanbieder. Wanneer pleegouders een pleegkind opvangen tekenen zij een pleegcontract bij een pleegzorgaanbieder. Dit contract is gekoppeld aan het indicatiebesluit voor type en duur van de pleeggezinplaatsing dat is afgegeven door Bureau Jeugdzorg (Strijker, 2006). Het contract betekent dat pleegouders zich aan bepaalde afspraken moeten houden en geeft hen recht op (en verplicht hen tot medewerking aan) begeleiding van een pleegzorgbegeleider. De pleegzorgbegeleider heeft de taak om pleegkind, ouders en pleegouders te ondersteunen en begeleiden en heeft een coördinerende rol (Stichting Jeugdformaat, 2012). Deze begeleiding houdt gewoonlijk één keer in de 4 á 6 weken een bezoek aan huis in en, waar nodig, contact via de telefoon en email.

Pleegzorgbegeleiders moeten dus op de hoogte zijn van wat er in een pleeggezin speelt. Een grote stressor waar pleegouders mee te maken kunnen krijgen zijn de gedragsproblemen van pleegkinderen. Kinderen

blijven tegenwoordig zo lang mogelijk in het gezin van herkomst wat betekent dat pleegkinderen nu vaak

 This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

de taak van de pleezorgbegeleider om pleegouders hier, waar mogelijk, begeleiding bij te bieden.

Een andere stressor waar pleeggezinnen mee te maken kunnen krijgen zijn de oudercontacten. Zoals gezegd is pleegouderschap tegenwoordig vaak een aanvullende vorm van hulpverlening. Tijdens het verblijf in een pleeggezin wordt onderzocht of een terugkeer naar huis mogelijk is. Dit betekent dat een pleegkind in de tijd dat het bij een pleeggezin verblijft contact houdt met de ouders (Delfabbro, Barber & Cooper, 2002). Ook wanneer het doel niet een terugkeer naar huis is, is hebben pleegkinderen vaak nog (recht op) contact met de ouders. Contacten met de ouders zijn van belang voor het kind, omdat het kind (ondanks een soms moeizame relatie met de ouders) nog steeds loyaal kan zijn aan hen (Onderwater, 1995). Wanneer pleegouders niet achter deze contacten staan (of als ouders de plaatsing niet steunen), plaatsen zij het kind dus in een loyaliteitsconflict. Dit heeft vaak negatieve gevolgen voor het emotionele welzijn van het pleegkind en kan leiden tot (een verhoging van) gedragsproblemen (Leathers, 2003, Van den Bergh, Weterings & Schoenmakers, 2010). Echter, oudercontacten kunnen ook veel stress veroorzaken in het pleeggezin wanneer het pleegkind terugkeert van een bezoek met de ouder(s), vaak door een toename in gedragsproblemen (Brown & Calder, 1999, Buehler, Rhodes, Orme & Cuddeback, 2006, Haight et al., 2002, Wilson, Sinclair & Gibbs, 2000, Vanderfaeillie & Van Holen, 2010, Weterings & Van den Bergh, 2010). De frequentie van het contact is onder andere afhankelijk van het perspectief van de plaatsing. Het is dus van belang dat de pleezorgbegeleider problemen rondom (de frequentie van) oudercontacten op tijd signaleert en pleegouders hierbij ondersteunt.

Het (steeds weer) afscheid moeten nemen van een pleegkind waar pleegouders, soms lange tijd, voor hebben gezorgd kan ook een grote stressor vormen. Het kan bij pleegouders leiden tot gevoelens van verlies en rouw, vooral wanneer vertrek van het pleegkind niet gepland was. Wanneer het pleegouders, bijvoorbeeld door gebrek aan steun, niet lukt om dit verdriet te verwerken kan het zover komen dat pleegouders volledig stoppen met pleezorg (Brown & Calder, 1999, Edelstein, Burge & Waterman, 2001). Ook hier is het dus van belang dat de pleezorgbegeleider problemen op tijd signaleert en pleegouders (en pleegkind) rondom het afscheid nemen begeleidt en ondersteunt.

Vorbereidingscursus

Gezien alle factoren die het pleegouderschap met zich meebrengt is het van belang pleegouders goed voor te bereiden op hun taak. Het aanbieden van een training voor de start van een eerste plaatsing blijkt een belangrijke bijdrage te leveren aan de kwaliteit van zorg gegeven door pleegouders, de tevredenheid van

pleegouders, een succesvol verloop en einde van de plaatsing en het behoud van pleegouders (Boyd &

 This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

genoeg is en dat, na de eerste training voor de plaatsing aan pleegouders, meestal geen andere trainingen meer aangeboden, ondanks de gedragsproblemen waar pleegouders mee te maken krijgen (Cuddeback & Orme, 2002). Bovendien is er in de training niet altijd genoeg aandacht voor het gevoel van verlies dat pleegouders kunnen ervaren wanneer zij afscheid moeten nemen van een pleegkind (Edelstein, Burge & Waterman, 2001). Hoe dit is voor de Nederlandse situatie zal uit de onderzoeksresultaten blijken.

Pleegouders

Het continueren van pleegouderschap door pleegouders is niet vanzelfsprekend. Niet alleen in Nederland besluiten veel pleegouders om te stoppen. Uit Amerikaans onderzoek is gebleken dat met name in het eerste jaar veel (minstens één op de vijf) pleegouders besluiten om te stoppen met pleegzorg (Fees et al., 1998, Gibbs, 2005, Rhodes et al. 2003). Er zijn verschillende oorzaken waardoor pleegouders besluiten om te stoppen. Zo zijn er persoonlijke omstandigheden, zoals een verslechterde financiële situatie of gezondheid. Maar ook bedreigingen naar het eigen gezin gericht, beschuldigingen van misbruik of mishandeling, stressvolle oudercontacten, geen waardering en/of negatieve feedback krijgen van de gezinsvoogd en een groot verloop onder gezinsvoogden kunnen pleegouders doen besluiten te stoppen met pleegzorg (Brown & Calder, 1999, Buehler, Rhodes, Orme & Cuddeback, 2006, Daniel, 2007, Wilson, Sinclair & Gibbs, 2000). Ook het terugplaatsen van kinderen naar de ouders, met name wanneer pleegouders zorgen hebben over de thuissituatie waarin het kind terecht zal komen, is een reden voor pleegouders om te stoppen met pleegzorg (Edelstein, Burge & Waterman, 2001, Rindfleisch, 1993). Pleegouders kunnen, als Bureau Jeugdzorg de voogdij heeft of als de plaatsing vrijwillig is, gebruik maken van een blokkaderecht wanneer zij het niet eens zijn met een besluit tot terugplaatsing, maar dit is alleen een mogelijk als het pleegkind langer dan een jaar in het pleeggezin verblijft. Wanneer pleegouders gebruik maken van hun blokkaderecht moeten zij een verzoek hiertoe indienen bij een kinderrechter en zal deze besluiten of het kind in het pleeggezin blijft of toch teruggeplaatst wordt (Quik-Schuijt, 2010).

Er is nog weinig onderzoek gedaan naar het besluit om te stoppen van pleegouders in relatie tot pleegzorgbegeleiding. Er zijn wel een aantal belangrijke uitkomsten uit de schaarse onderzoeken gebleken. Uit Amerikaans en Canadees onderzoek blijkt dat snel (binnen 24 uur) hulp bieden bij een crisis binnen het pleeggezin een belangrijk middel is voor het behouden van pleegouders (CWLA, 1995, Hudson & Levasseur, 2002). In een Canadees onderzoek, onder 54 Canadese pleegouders, gaven pleegouders aan dat adequate begeleiding, emotionele steun, vertrouwen en een goede onderlinge communicatie met de pleegzorgbegeleider belangrijke redenen zijn om hun pleegouderschap te

contin... (MacGregor, Rodger, Cummings & Leschied, 2006). Ook gaven ze aan het belangrijk te

 nitro This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

daarnaast het krijgen van juiste informatie over het pleegkind als manier om te voorkomen dat pleegouders te stoppen met pleegzorg. Bovendien werd het verloop onder voogden genoemd als reden om te stoppen met pleegzorg. Dit zou wellicht vergelijkbaar kunnen zijn met een verloop onder pleegzorgbegeleiders.

Denby, Rindfleisch en Bean (1999) pleiten, naar aanleiding van de uitkomsten van hun grootschalige onderzoek onder Amerikaanse pleegouders (N=539) naar tevredenheid en retentie van pleegouders, voor het belang van openheid, respect en positieve waardering voor pleegouders door professionals, zoals pleegzorgbegeleiders. Zij benadrukken, evenals pleegouders in andere onderzoeken, dat pleegouders gezien willen worden als (vrijwillige) hulpverleners: pleegouders willen dat hun stem ook telt en dat zij betrokken worden in besluitprocessen. Bovendien vergeleken zij de resultaten van hun onderzoek met die van een onderzoek van de USGAO (United States General Accounting Office) (as cited in Denby, Rindfleisch & Bean, 1999) dat onderzoek deed naar oorzaken voor het tekort aan pleegouders. De resultaten van de twee onderzoeken bleken vergelijkbaar en het feit dat de deelnemers uit het tweede onderzoek niet bestonden uit pleegouders maar uit professionals versterkt de uitkomsten van het eerste onderzoek des te meer.

Het meeste onderzoek dat is gedaan naar de mening van pleegouders over de steunende en storende factoren tijdens het uitvoeren van hun taak, heeft betrekking op het slagen of voortijdig afbreken van plaatsingen ('placement breakdown'). Hoewel het in dit onderzoek gaat om het volledig stoppen van pleegouders met pleegzorg, zijn de onderzoeken naar eerder genoemde onderwerpen toch van belang. Immers, wanneer pleegouders tevreden zijn over het verloop voor, tijdens en na een plaatsing is het aannemelijk dat dit de kans op stoppen verkleint (Denby, Rindfleisch & Bean, 1999). Andersom kunnen in de zaken waar pleegouders niet tevreden over zijn aanwijzingen liggen naar de redenen om te stoppen met het pleegouderschap. Placement breakdown is bovendien een belangrijke factor gebleken in het besluit om te stoppen van pleegouders (Fisher et al. 2000, Leschied et al. 2004). Het percentage breakdowns wordt vandaag de dag nog steeds geschat op 40-50% (Strijker, 2010).

Veel onderzoeken naar de mening van pleegouders laten, ongeacht het land waarin het onderzoek plaatsvond, vergelijkbare resultaten zien. Brown (2008) vroeg, in zijn onderzoek onder 63 pleegouders in Canada, aan pleegouders wat zij nodig hadden om een plaatsing te laten slagen. De pleegouders gaven aan dat zij, naast persoonlijke factoren zoals de juiste persoonlijkheid en vaardigheden, een goede relatie met de pleegzorgaanbieder en individuele begeleiding, afgestemd op pleeggezin en specifieke plaatsing, noodzakelijk achtten. Als basis voor een goede relatie werden respect van de pleegzorgbegeleider naar de

pleegzorgaanbieder een stem in de planning van het traject, vaste pleezorgbegeleiders en steun van de pleegzorgaanbieder. Bovendien geven pleegouders het belang van informatie over het kind en de pleegzorgaanbieder. **This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7 Buy now at www.nitropdf.com to remove this message**

vergelijkbaar onderzoek van Brown & Calder (2000) komt daarbij nog de behoefte aan adviezen van pleegzorgbegeleiders.

Vergelijkbare resultaten werden gevonden in de onderzoeken van Hudson & Levasseur (2002) en Rodger, Cummings & Leschied (2006) onder resp. 66 pleeggezinnen en 652 pleegouders uit Canada. Emotionele steun in de vorm van respect, erkend worden als hulpverlener, bevestiging en een luisterend oor van de pleegzorgbegeleider alsmede een stem hebben in het proces, zoals 'input' hebben in het hulpverleningsplan waren de punten die pleegouders aangaven het hardst nodig te hebben om hun taken goed uit te kunnen voeren. Pleegouders gaven bovendien aan dat zij de kwaliteit van het contact met de pleegzorgbegeleider belangrijker vonden dan de frequentie van de contacten.

Ook uit Vlaams en Nederlands onderzoek blijkt de behoefte aan ondersteuning van pleegouders. Met name in de ondersteuning bij gedragsproblemen van het pleegkind ligt een grote behoefte (Van Holen, 2005, Loeffen & Portengen, 1998). Ook in het onderzoek van Van Holen (2005) komt de behoefte aan erkenning en begrip van de pleegzorgbegeleider weer naar voren. Van de 130 (Vlaamse) pleegouders gaf 28,1% aan hier behoefte aan te hebben.

Pleegouders, uit verschillende (Westerse) landen, geven dus aan dat zij de behoefte hebben om serieus genomen te worden door pleegzorgbegeleiders (gerespecteerd en gehoord worden, een stem hebben, erkend worden als hulpverlener) en emotionele en praktische steun nodig te hebben van hun pleegzorgbegeleiders. Hier hoort ook de behoefte aan openheid over de gang van zaken van de pleegzorgaanbieder naar de pleegouders bij (Brown, 2008, Hudson & Levasseur, 2002). Bovendien wordt het belang van een goede matching een aantal maal genoemd door pleegouders (Brown, 2008, Brown & Calder, 1999, Brown & Campbell, 2007). Al deze punten komen naar voren in zowel onderzoeken die gericht zijn op het behouden van pleegouders en op redenen dat pleegouders besluiten te stoppen, als in onderzoeken naar benodigde factoren voor succesvolle plaatsingen en het voorkomen van breakdown. Hudson & Levasseur (2002) noemden in hun onderzoek ook al een verband tussen een adequate ondersteuning van pleegouders en het positieve effect op het behouden van pleegouders en minder voorkomen van breakdown.

De behoefte aan specifieke ondersteuning bij gedragsproblemen en juiste informatie over het kind zullen in dit onderzoek niet behandeld worden. Deze onderwerpen worden onderzocht door Boverhof (2012) en (De Korte 2012).

Hoofdstuk 2: Onderzoeksopzet

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

pleegouders in relatie tot de gezinsvoogden, de gedragsproblemen van pleegkinderen en de

pleezorgbegeleiding. De hoofdvraag van dit deelonderzoek is: “Zijn er aspecten in de pleezorgbegeleiding die maken dat pleegouders besluiten om te stoppen met pleezorg?”

De deelvragen zijn:

- In hoeverre ervaren pleegouders emotionele en praktische steun van hun pleezorgbegeleider?
- Waar lopen pleegouders tegenaan in de pleezorgbegeleiding?
- Waar zijn pleegouders tevreden over in de pleezorgbegeleiding?
- Wat zouden pleegouders graag anders zien in de pleezorgbegeleiding?

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden zullen de deelvragen onderzocht worden in relatie tot het besluit om te stoppen van pleegouders.

Onderzoeksdesign

Het uitgevoerde onderzoek is zowel kwalitatief als kwantitatief. De verzamelde kwalitatieve gegevens, de semi-gestructureerde interviews, zijn de input geweest voor de digitale vragenlijst. Deze vragenlijst heeft uiteindelijk weer geleid tot een verzameling, geanonimiseerde, kwantitatieve gegevens. Deze zijn vervolgens ingevoerd in SPSS (Statistical Package for Social Sciences), zodat de resultaten van het onderzoek berekend konden worden middels statistische analyses.

Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep uit het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek (de interviews) bestaat uit 11 ex-pleegouders en 5 pleegouders. De onderzoeksgroep uit het kwantitatieve gedeelte (de vragenlijst) bestaat uit 342 pleegouders en 17 ex-pleegouders. Dit zijn de (ex-)pleegouders die de vragenlijst volledig hebben ingevuld. In totaal zijn 509 pleegouders en 28 ex-pleegouders aan de vragenlijst begonnen. De (ex-)pleegouders die de vragenlijst niet volledig in hebben gevuld zijn niet buiten beschouwing gelaten vanwege het specifieke karakter (verschillende delen) van de vragenlijst. De aantallen (N) kunnen dus per vraag verschillen. ¹

¹ Bovendien gaf 15% (N=66) van de pleegouders en 17.4% (N=4) van de ex-pleegouders aan dat beide (ex-)pleegouders de lijst invulden. Het aantal deelnemers is dus eigenlijk groter dan de aantallen die hier weergegeven worden.

Van de pleegouders die de vragenlijst hebben ingevuld is 90% bestandspleeggezin (N=394) en 14% netwerkpleeggezin (N=63). Er zijn dus pleeggezinnen die zowel netwerk- als bestandspleeggezin zijn. 81% Van de pleeggezinnen is perspectiefbiedend (N=361), 29% is crisispleeggezin (N=131), 13% is weekendpleeggezin (N=58) en 9% is perspectiefzoekend (N=40). De overige 12% (N=53) bestaat uit pleegouders die ‘anders’ hebben ingevuld. Hieronder vallen bijvoorbeeld netwerkpleeggezinnen, pleeggezinnen die noodopvang bieden (1 of meerdere nachten), gezinshuizen en therapeutische pleeggezinnen. Het aantal pleegkinderen dat deze pleegouders hebben gehad is af te lezen in Tabel 1.

Tabel 1

Aantal pleegkinderen dat pleegouders hebben gehad (N=433)

Aantal pleegkinderen	Aantal pleegouders	
	N	Percentage
1	113	26 %
2	95	22 %
3	57	13 %
4	26	6 %
5	21	5 %
6	19	4 %
7	14	3 %
8 of meer	89	21 %

Van de ex-pleegouders die de vragenlijst hebben ingevuld waren er 18 bestandspleeggezin en 4 netwerkpleeggezin. Van de ex-pleegouders waren er 12 perspectiefbiedend, 6 waren weekendpleeggezin, 5 waren crisispleeggezin en 1 was perspectiefzoekend. Eén pleegouder gaf aan zowel crisis-, als perspectiefbiedend pleeggezin te zijn geweest. Het aantal pleegkinderen dat de ex-pleegouders hebben gehad is af te lezen in Tabel 2. Er is voor gekozen hier geen percentages te noemen, gezien de kleine aantallen.

Tabel 2

Aantal pleegkinderen dat ex-pleegouders hebben gehad (N=26)

Aantal ex-pleegouders	
Aantal pleegkinderen	N
1	10
2	2
3	5
4	1
5	0
6	6
7	1
8 of meer	1

De semi-gestructureerde interviews zijn samengesteld op basis van de bestudeerde literatuur en bestaan uit de volgende thema's: Algemene gegevens (leeftijd, beroep etc.), het pleeggezin (samenstelling, aantal pleegkinderen etc.), de pleegouders (motivatie, verwachtingen etc.), ervaringen met betrekking tot de hulpverlening (BJZ, pleegzorgaanbieder etc.), ervaringen met betrekking tot de ouders (duidelijkheid rol ouders, bezoeksregelingen etc.) en redenen om te stoppen met het pleegouderschap. De onderzoeksters hebben de resultaten van de interviews samengevat op basis van de resultaten hiervan de digitale vragenlijsten samengesteld.

De digitale vragenlijsten zijn ontwikkeld met het programma Qualtrics op basis van literatuuronderzoek en analyses van de 16 interviews. Eén vragenlijst is specifiek voor ex-pleegouders en één vragenlijst is specifiek voor pleegouders². De vragenlijsten verschillen enkel qua formulering van elkaar (verleden resp. tegenwoordige tijd). Zo is bijvoorbeeld de vraag naar de reden om te stoppen voor ex-pleegouders 'Waarom bent u gestopt met pleegzorg?' en is dit voor pleegouders 'Wat zou(den) voor u mogelijke redenen zijn om te stoppen?'. De vragenlijsten bevatten, naast een algemeen deel, vragen en stellingen die betrekking hebben op ervaringen van (ex-)pleegouders op 3 gebieden: de gedragsproblemen van pleegkinderen, de gezinsvoogden van Bureau Jeugdzorg en de pleegzorgaanbieder. De vragen hebben antwoordcategorieën, zoals ja/nee. De stellingen kunnen beantwoord worden met een 7-punts Likertschaal met aan het ene einde 'helemaal mee oneens' en aan het andere einde 'helemaal mee eens'. Tot slot zijn er enkele open vragen.³

Methode en procedure van data-verzameling

Iedere onderzoekster heeft 5 semi-gestructureerde interviews met (ex-)pleegouders afgenomen. Eén onderzoekster heeft 1 interview extra afgenomen. De namen van de (ex-)pleegouders zijn verkregen via Pleegwijzer, de NVP en Stichting Jeugdformaat. De interviews zijn bij de (ex-)pleegouders thuis afgenomen tussen 27 december 2011 en 1 februari 2012. De vragenlijsten, die uit de interviews volgden, zijn afgenomen tussen 2 april en 1 mei 2012. Ex-pleegouders en pleegouders konden in die periode de voor hen bestemde digitale vragenlijst invullen via een link die zij in een e-mail hadden ontvangen.

² Een derde versie van de vragenlijst, voor vrijwillige plaatsingen, is gezien de geringe respons (3 pleegouders) buiten beschouwing gelaten.

³ In de bijlage is de versie voor pleegouders toegevoegd. NB: De vragen die betrekking hadden op de andere onderzoeken (de gezinsvoogden en de gedragsproblemen) zijn uit de bijlage verwijderd. In de bijlage staan de algemene vragen en de specifieke vragen voor de pleegzorgbegeleiding.

statistische computerprogramma SPSS. Met behulp van statistische analyses kan antwoord worden

gegeven op de onderzoeksvragen. De kwantitatieve data, de stellingen en vragen met antwoordcategorieën, kunnen direct verwerkt worden. De open vragen zullen nader bestudeerd worden en onderverdeeld worden in specifieke antwoordcategorieën. De pleegouders zullen vergeleken worden wat betreft de plaats waar zij wonen: dorp, stad of platteland en wat betreft het aantal jaren dat zij pleegouder zijn. Er is gekozen om verdere demografische gegevens buiten beschouwing te laten, omdat er geen invloed van deze gegevens op het besluit om te stoppen van pleegouders wordt verwacht (Fees et al., 1998, Campbell & Downs, 1987).

Onderzoeksvragen

De deelvragen zullen als volgt worden onderzocht:

- “In hoeverre ervaren (ex-)pleegouders (emotionele en praktische) steun van hun pleegzorgbegeleider?”
Hoe scoren (ex-)pleegouders op de items met betrekking tot steun? Is er een verband met het antwoord op de reden om te stoppen?
- “Waar lopen (ex-)pleegouders tegenaan in de pleegzorgbegeleiding?”
Wat zijn de grootste knelpunten in de pleegzorgbegeleiding volgens de respondenten? (Bepaald aan de hand van scores op stellingen en antwoorden op de open vragen met betrekking tot de pleegzorgbegeleiding). Is er een verband met het antwoord op de reden om te stoppen?
- Waar zijn (ex-)pleegouders tevreden over in de pleegzorgbegeleiding?
Wat noemen de respondenten als sterke punten van de pleegzorgbegeleiding? (Bepaald aan de hand van de scores op stellingen en antwoorden op de open vragen met betrekking tot de pleegzorgbegeleiding).
- Wat zouden (ex-)pleegouders graag anders zien in de pleegzorgbegeleiding?
Wat zijn de aanbevelingen? Komen deze overeen met de literatuur?

Om het begrip ‘steun’ te meten moet eerst de betrouwbaarheid ervan onderzocht worden. Dit zal gedaan worden met behulp van een betrouwbaarheidsanalyse die het Cronbach’s alpha van de items meet. Hetzelfde zal gedaan worden voor de items die betrekking hebben op de bezoeksregelingen en de vergoedingen.

Om een vergelijking te maken tussen twee groepen, zoals tussen pleegouders en ex-pleegouders of tussen

(ex-)pleegouders die pleegzorgbegeleiding als reden zien om te stoppen met pleegzorg en (ex-)pleegouders die pleegzorgbegeleiding niet als reden zien om te stoppen met pleegzorg. Het aantal pleegouders die pleegzorgbegeleiding als reden zien om te stoppen met pleegzorg zal kleiner zijn dan het aantal pleegouders die pleegzorgbegeleiding niet als reden zien om te stoppen met pleegzorg. Het aantal pleegouders die pleegzorgbegeleiding als reden zien om te stoppen met pleegzorg zal kleiner zijn dan het aantal pleegouders die pleegzorgbegeleiding niet als reden zien om te stoppen met pleegzorg.

pleegzorgbegeleiding zijn gestopt en pleegouders die aangeven mogelijk door de pleegzorgbegeleiding te

zullen stoppen ontevredener zullen zijn over de pleegzorgbegeleiding dan (ex-)pleegouders die de

pleegzorgbegeleiding niet als reden zien om te stoppen.

Voor de drie begrippen ‘steun’, ‘bezoekregeling’ en ‘vergoedingen’ is de interne consistentie (oftewel de betrouwbaarheid) gemeten met behulp van Cronbach’s alpha. De resultaten daarvan staan in Tabel 3.

Tabel 3

Betrouwbaarheid van de begrippen steun, bezoekenregelingen en vergoedingen

Begrip	Cronbach’s alpha α
Steun	.845
Bezoekregeling	.845
Vergoedingen	.902

Allerdrie de begrippen hebben dus een hoge betrouwbaarheid en kunnen gebruikt worden in het onderzoek.

Redenen om te stoppen

Bij de vraag wat voor pleegouders reden zou zijn om te stoppen met pleegzorg konden pleegouders maximaal 5 antwoorden aankruisen. De meest genoemde reden voor pleegouders om te stoppen is een te zware gezinsbelasting (51%), gevolgd door het niet serieus genomen worden van bezwaren tegen het beleid van de gezinsvoogd (30%). Het niet serieus genomen worden van bezwaren tegen het beleid van de pleegzorgbegeleider staat op een gedeelde 12^e plaats (met het niet eens zijn met de perspectiefbepaling) met 11%.

Ook bij de ex-pleegouders was de grootste reden om te stoppen de te zware gezinsbelasting, 7 ex-pleegouders gaven dit als reden aan. Op de tweede plaats staat het niet betrokken worden bij het beleid ten aanzien van de pleegkinderen (6 ex-pleegouders). Het niet serieus nemen worden van bezwaren tegen het beleid van de gezinsvoogd staat op een gedeelde derde plaats met het niet eens zijn met het beleid met betrekking tot de rol van de ouders van de pleegkinderen, voor beide redenen kozen 5 ex-pleegouders. Geen van de ex-pleegouders gaf aan dat de pleegzorgbegeleiding (één van de) reden(en) was om te stoppen.

het van belang een vergelijking te maken tussen de pleegouders die de pleezorgbegeleiding gaven als reden om te stoppen en de pleegouders die dit niet deden met betrekking tot de demografische gegevens, de meningen van de pleegouders over de voorbereidingscursus en matching en de begrippen ‘steun’, ‘bezoekregelingen’ en ‘vergoedingen’. De data van deze groepen voldeed echter niet aan de assumptie ‘maximaal 20% van de verwachte frequenties is kleiner dan 5’ waardoor de chikwadraattoets niet uitgevoerd kon worden. Ook de t-toets voor twee onafhankelijke steekproeven voldeed niet aan de assumpties (normaalverdeling). Er is daarom gekozen voor het vergelijken van de twee groepen met behulp van frequentietabellen.

De eerste groep bestaat uit de 11% (N=39) van de pleegouders die de pleezorgbegeleiding op heeft gegeven als mogelijke reden om te stoppen en de tweede groep bestaat uit de 89% (N=304) van de pleegouders die de pleezorgbegeleiding niet als mogelijke reden om te stoppen op heeft gegeven. Hieronder volgt een beschrijving van de resultaten met betrekking tot de mening van de eerste groep in vergelijking met de mening van de tweede groep. Hierbij zal gekeken worden naar een verschil in tevredenheid over de pleezorgbegeleiding die pleegouders ontvangen.⁴

Demografische gegevens

De twee groepen verschillen niet wat betreft de plaats waar zij wonen (dorp, stad of platteland). De groepen verschillen wel wat betreft het aantal jaren dat zij pleegouder zijn. De pleegouders uit de groep die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding zijn gemiddeld een jaar langer pleegouder dan de pleegouders die niet door de pleezorgbegeleiding zouden stoppen, resp. 10,3 en 9,1 jaar. In de eerste groep varieert het aantal jaren van 2 tot en met 27 jaar en in de tweede groep van 1 tot en met 42 jaar. Omdat de percentages in de tweede groep die afwijken van de eerste groep relatief klein zijn (<2 jaar = 5% en 27> jaar = 3%), is ervoor gekozen de groepen niet gelijk te maken op basis van het aantal jaar dat zij pleegouder zijn en dus alle pleegouders uit beide groepen in het onderzoek te betrekken.

Vorbereidingscursus

Van de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding heeft 85% (N=33) een voorbereidingscursus gehad. De meeste van deze pleegouders hebben de STAP-cursus gevolgd, 82% (N=27), de TOP-cursus is gevolgd door 12% (N=4). Het merendeel van de pleegouders is tevreden over

⁴ De percentages bij deze vergelijkingen zijn afgerond (<.4 naar beneden en 5> naar boven. Als gevolg hiervan komen de percentages bij elkaar opgeteld soms niet op exact 100%, maar bijvoorbeeld op 99% of 101%.

de cursus die zij hebben gevolgd: 72% (N=23). Dit percentage is aanzienlijk lager dan de 93% van de

pleegouders die niet zouden stoppen door de pleegzorgbegeleiding. Getuiven de in de cursus in 28% (N=9) van de pleegouders in de groep. Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

vraag aangegeven wat zij hebben gemist in de cursus. 8 Pleegouders hebben de STAP-cursus gevolgd en 1 pleegouder heeft de TOP-cursus gevolgd. Zij vinden met name dat de realiteit anders is dan hen in de cursus (bijv. met een casus) wordt voorgespiegeld en dat zij niet goed voorbereid zijn op alle zaken die bij pleegzorg komen kijken zoals (mogelijke problemen met) de vele hulpverleners, instanties en de ouders van het pleegkind.

Matching

De pleegouders die zouden stoppen door de pleegzorgbegeleiding zijn over het algemeen tevreden over de matching bij de laatste twee pleegkinderen. Voor het laatste pleegkind ziet de verdeling er als volgt uit (zie ook Tabel 4): ‘goed’ vindt 51% (N=20), ‘voldoende’ vindt 23% (N=9), ‘matig’ zegt 10% (N=4) en 15% (N=6) vindt de matching bij het laatste pleegkind ‘slecht’. Pleegouders uit de groep die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding staan dus met gemiddeld 74% (voldoende én goed) over het algemeen positief tegenover de matching van hun pleegzorgaanbieder(s).

Tabel 4

Beoordeling van de matching bij het laatste pleegkind (N=39)

Beoordeling	Aantal pleegouders	
	N	Percentage
Slecht	6	15 %
Matig	4	10 %
Voldoende	9	23 %
Goed	20	51 %

De tevredenheid over de matching is iets lager dan bij de groep die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding, waar 87% tevreden is (60% (N=178) = goed, 27% (N=79) =voldoende, 9.% (N=27) = matig, en 4% (N=13) =slecht). In de beoordeling ‘slecht’ is een verschil zichtbaar: 11% meer pleegouders uit de groep die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding geeft de matching een slechte beoordeling. Bij beide groepen is de mening over de matching bij het voorlaatste pleegkind vergelijkbaar met de mening over de matching bij het laatste pleegkind.

Frequentie van het contact met de pleegzorgbegeleider

De groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding vindt 79% van de pleegouders het mailcontact voldoende, 13% vindt het te weinig en 8% vindt het mailcontact te vaak. Van de groep pleegouders die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding zegt 93% dat het mailcontact voldoende is, 7% vindt het te weinig en 0% te vaak. De tevredenheid over het telefonisch contact ziet er vergelijkbaar uit: In de groep die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding vindt 76% van de pleegouders het telefonisch contact voldoende, 16% vindt het te weinig en 8% vindt het telefonisch contact te vaak. Van de groep pleegouders die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding zegt 92% dat het mailcontact voldoende is, 8% vindt het te weinig en 0% te vaak.

De tevredenheid over hoe vaak de pleegzorgbegeleider langskomt ziet er als volgt uit: Van de pleegouders uit de groep die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding vindt 76% van de pleegouders dat de pleegzorgbegeleider voldoende langskomt, 16% vindt het te weinig en 8% vindt dat de pleegzorgbegeleider te vaak langskomt. Van de groep pleegouders die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding zegt 87% dat de pleegzorgbegeleider voldoende langskomt, 10% vindt het te weinig en 3% vindt dat de pleegzorgbegeleider te vaak langskomt. De resultaten van dezelfde vragen met betrekking tot het voorlaatste pleegkind lieten geen verschil zien.

Tabel 5

Beoordeling van de frequentie van het contact bij het laatste pleegkind

Beoordeling	Aantal pleegouders in percentages		
	Mail	Telefonisch	Komt langs
Te weinig	13%	16 %	10%
Voldoende	79%	76 %	87%
Te vaak	8%	8 %	3%

Verloop

De meerderheid van de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding ervaart een verloop onder pleegzorgbegeleiders 70% (N=27), een kleinere groep ervaart geen verloop 28% (N=11). In de groep die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding geeft 44% (N=132) aan een verloop te ervaren, 47% (N=141) geeft aan geen verloop te ervaren. Door een fout in Qualtrics bij het verwerken van de vragenlijsten kon geen antwoord worden verkregen op de vraag of pleegouders een

De ervaren steun van alle pleegouders is te zien in Tabel 6.

Tabel 6

Ervaren steun door pleegouders

Steun	Mogelijk stoppen door pleegzorgbegeleiding		Niet stoppen door pleegzorgbegeleiding	
	Mee eens	Mee oneens	Mee eens	Mee oneens
Altijd bellen	61%	26%	83%	10%
Gehoord voelen	61%	29%	81%	12%
Steun problematiek	50%	34%	68%	20%
Voldoende tips	46%	33%	64%	24%
Eigen mening t.o.v. BJZ	55%	21%	73%	13%

De meeste pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding hebben het gevoel dat zijn hun pleegzorgbegeleider altijd kunnen bellen: 61% (N=23), 26% (N=10) heeft niet het gevoel hun pleegzorgbegeleider altijd te kunnen bellen. Dit is een aanzienlijk verschil met de groep die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding waar 83% van de pleegouders het gevoel heeft dat zij hun pleegzorgbegeleider altijd kunnen bellen (N=246) en 10% van de pleegouders dit gevoel niet heeft (N=31).

Vergelijkbare percentages zijn zichtbaar voor het zich gehoord voelen door de pleegzorgbegeleider: 61% (N=23) voelt zich gehoord door de pleegzorgbegeleider en 29% (N=11) voelt zich niet gehoord. Ook hier is het verschil met de groep die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding aanzienlijk, waar 81% (N=240) zich gehoord voelt door hun pleegzorgbegeleider en 12% (N=35) zich niet gehoord voelt.

Van de pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding vindt 49% (N=18) dat de pleegzorgbegeleider problemen in het pleeggezin op tijd signaleert, 41% (N=15) is het hier niet mee eens. Dit is duidelijk lager dan de groep die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding waar 64% (N=189)

van de pleegouders vindt dat de pleezorgbegeleider op tijd problemen in het pleeggezin signaleert en

20% (N=60) vindt dat de pleezorgbegeleider dit niet doet. Bij 68% (N=200) van de pleegouders wordt de pleezorgbegeleiding voldoende gesteund. Bij 20% (N=60) van de pleegouders wordt de pleezorgbegeleiding onvoldoende gesteund. **This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7 Buy now at www.nitropdf.com to remove this message**

stoppen door de pleezorgbegeleiding voldoende steun van de pleezorgbegeleider en 34% (N=13)

ervaart onvoldoende steun. Dit is lager dan de groep die niet zou stoppen door de pleezorgbegeleiding waar 68% (N=200) van de pleegouders voldoende steun van de pleezorgbegeleider bij de problematiek van pleegkinderen ervaart en 20% (N=60) zich hierbij onvoldoende gesteund voelt.

Van de pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding vindt 46% (N=18) dat zij voldoende tips van de pleezorgbegeleider krijgen die hen helpen in de dagelijkse opvoedsituatie met hun pleegkind(eren) en 33% (N=13) vindt dat zij deze niet voldoende krijgen. Dit is een aanzienlijk verschil met de groep die niet zou stoppen door de pleezorgbegeleiding, waar 64% (N=188) van de pleegouders vindt dat zij voldoende tips krijgen en 24% (N=72) vindt dat zij deze onvoldoende krijgen.

Tot slot vindt 55% (N=21) van de pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding dat de pleezorgbegeleider een eigen mening heeft en deze geeft ten opzichte van de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg en 21% is het hier niet mee eens. Dit is een groot verschil met de groep die niet zou stoppen door de pleezorgbegeleiding waar 73% (N=212) van de pleegouders vindt dat de pleezorgbegeleider een eigen mening heeft en deze geeft ten opzichte van de gezinsvoogd en 13% (N=39) van de pleegouders het hier niet mee eens is.

Bezoekregeling

De meeste pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding, 63% (N=22), vinden dat de pleezorgbegeleider zich flexibel opstelt bij het maken van afspraken rondom bezoeken (iets lager dan de 71% (N=226) bij de andere groep), 31% (N=11) is het hier niet mee eens. Bij 39% (N=15) van de pleegouders wordt de bezoekenregeling zelf door de pleezorgbegeleider verzorgd. Dit is vergelijkbaar met de groep die niet zou stoppen door de pleezorgbegeleiding waar dat 31% (N=95) is.

Van de groep die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding en waarbij de bezoekenregeling door de pleezorgbegeleider wordt verzocht (N=15) zeggen 4 pleegouders dat de pleezorgbegeleider de kinderen op tijd haalt en brengt en zeggen 5 pleegouders dat dit niet het geval is. Dit is een groot verschil met de groep die niet zou stoppen door de pleezorgbegeleiding waar 52 pleegouders (81%) vinden dat de pleezorgbegeleider de kinderen op tijd haalt en brengt en 9 pleegouders (14%) het hier niet mee eens zijn. Bovendien vinden 5 pleegouders dat de pleezorgbegeleider zorgt voor passend vervoer bij het halen en brengen van de pleegkinderen en vinden 10 pleegouders dat de pleezorgbegeleider dit niet doet. Ook dit is een groot verschil met de groep die niet zou stoppen door de pleezorgbegeleiding waar 54

pleegouders (77%) vinden dat de pleezorgbegeleider voor passend vervoer zorgt en 12 pleegouders

(17%) vinden dat de pleezorgbegeleider niet voor passend vervoer zorgt. Zie ook Tabel 7.

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Tabel 7

Pleegouders over de bezoekenregelingen

Steun	Mogelijk stoppen door pleezorgbegeleiding		Niet stoppen door pleezorgbegeleiding	
	Mee eens	Mee oneens	Mee eens	Mee oneens
Flexibel	63%	31%	71%	23%
Op tijd	33%	42%	81%	14%
Passend vervoer	23%	67%	77%	17%

Vergoedingen

Van de pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding vindt 31% (N=12) dat zij door de pleezorgbegeleider voldoende op de hoogte gesteld worden van bestaande vergoedingen. Hier is 50% (N=19) het niet mee eens. Het grootste deel hiervan, 34%, koos zelfs voor 'helemaal mee oneens'. De mening van deze pleegouders verschilt aanzienlijk van die van de pleegouders die niet zou stoppen door de pleezorgbegeleiding waar 51% (N=138) aangeeft dat de pleezorgbegeleider hen voldoende op de hoogte stelt van bestaande vergoedingen en 37% (N=100) vindt dat de pleezorgbegeleider onvoldoende doet.

Bij het terugkrijgen van extra uitgaven die zijn gedaan voor een pleegkind voelt 25% (N=9) van de pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding zich geholpen tegenover 61% (N=22) die zich niet geholpen voelt hierbij. Hiervan koos zelfs 36% voor 'helemaal mee oneens'. Dit is een groot verschil met de pleegouders die niet zouden stoppen door de pleezorgbegeleiding waar 46% (N=106) van de pleegouders zich hierbij geholpen door de pleezorgbegeleider en 42% (N=96) zich niet geholpen voelt. Zie ook Tabel 8.

Mogelijk stoppen door
pleegzorgbegeleiding

Niet stoppen door
pleegzorgbegeleiding

Steun	Mee eens	Mee oneens	Mee eens	Mee oneens
Op de hoogte stellen	31%	50%	51%	37%
Hulp bij terugkrijgen	25%	61%	46%	42%

Waardering voor de pleegzorgbegeleiders

De gemiddelde, algehele waardering van de pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding voor de pleegzorgbegeleiders is als volgt: 52% van de pleegzorgbegeleiders doet zijn/haar werk goed en 35% doet zijn/haar werk niet goed. De overige 13% bestaat uit 'neutraal' en 'weet ik niet'. Dit is een aanzienlijk verschil met de groep die niet zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding waar de algehele waardering is dat 70% van de pleegzorgbegeleiders zijn/haar werk goed doet en 12% zijn/haar werk niet goed doet. (De overige 18% bestaat wederom uit 'neutraal' en 'weet ik niet'.)

Deelvragen. Hieronder volgen de antwoorden op deze deelvragen en de hoofdvraag.

“In hoeverre ervaren pleegouders emotionele en praktische steun van hun pleezorgbegeleider?”

Veel pleegouders voelden zich gesteund door de pleezorgbegeleider. De percentages voor de stellingen die behoorden bij dit begrip en positief beantwoord werden vielen allen tussen de 64% en 86%. De percentages van de stellingen met betrekking tot steun die negatief beantwoord werden lagen tussen de 10% en de 25%. In de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding liggen de percentages voor de positief beantwoorde stellingen aanzienlijk lager: tussen de 48% en de 61%, en die voor de negatief beantwoorde stellingen aanzienlijk hoger: tussen de 21% en de 40%.

Hoewel in deze groep nog ruim 60% van de pleegouders zich door de pleezorgbegeleider gehoord voelde en een even groot percentage het gevoel had de pleezorgbegeleider altijd te kunnen bellen, waren relatief grote percentages het hier niet mee eens (resp. 29% en 26%). Andere punten waarop deze pleegouders onvoldoende steun van de pleezorgbegeleider ervaren zijn: het op tijd signaleren van problemen in het pleeggezin (40%), steun bij de problematiek van het pleegkind (34% oneens), tips die helpen in de dagelijkse opvoedsituatie met het pleegkind (33%) en een eigen mening van de pleezorgbegeleider en deze uiten ten opzichte van de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg (21%).

Dat een groot deel van de pleegouders aangeeft onvoldoende praktische en emotionele steun te ervaren van hun pleezorgbegeleider komt overeen met de verwachte resultaten en met eerdere onderzoeken hiernaar (Brown & Calder, 2000, Hudson & Lévasseur, 2002, MacGregor, Rodger, Cummings & Leschied, 2006, en Rodger, Cummings & Leschied, 2006, Van Holen, 2005, Loeffen & Portengen, 1998). Dat juist de pleegouders die mogelijk zouden stoppen door de pleezorgbegeleiding vaker onvoldoende steun ervaren kan erop duiden dat een gebrek aan praktische en emotionele steun van de pleezorgbegeleider bijdraagt aan de beslissing van pleegouders om te stoppen met pleezorg. De aanbevelingen die hieruit voortkomen volgen later in dit hoofdstuk.

“Waar lopen pleegouders tegenaan in de pleezorgbegeleiding?”

Veel pleegouders uit de groep die mogelijk zou stoppen door de pleezorgbegeleiding ervaren dus onvoldoende emotionele en praktische steun. Een ander punt waar deze pleegouders tegen aanlopen in de pleezorgbegeleiding is de manier waarop de pleezorgbegeleiders de bezoeksregeling verzorgen. Hoewel pleegouders over het algemeen tevreden zijn over hoe de pleezorgbegeleiders de bezoeksregelingen verzorgen is dit geheel anders bij de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de

pleegzorgbegeleiding. Hier geven de meesten van hen aan dat de pleegzorgbegeleiders, indien zij belast zijn met de verzorging van pleegkinderen, voor een deel verantwoordelijk zijn voor het probleem (37% (sluikts 20) heeft aangegeven dat zij wel verantwoordelijk zijn voor de pleegzorg). Slechts 16% (sluikts 16) heeft aangegeven dat zij niet verantwoordelijk zijn voor het probleem (33% geeft aan dat zij dit wel op tijd doen).

Een ander belangrijk punt zijn de vergoedingen. Pleegouders geven aan dat pleegzorgbegeleiders hen niet voldoende op de hoogte stellen van bestaande vergoedingen (36%) en hen ook niet helpen bij het terugkrijgen van extra uitgaven die gedaan zijn voor een pleegkind (46%). Bij de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding zijn de percentages ontevreden pleegouders nog hoger: resp. 50% en 61%.

De resultaten wat betreft de bezoeken en vergoedingen lagen in de lijn der verwachting gezien eerdere onderzoeken naar de mening van pleegouders. Hoewel deze onderwerpen niet specifiek aan bod zijn gekomen bij eerdere onderzoeken, hebben zij wel te maken met de communicatie van pleegzorgbegeleiders naar pleegouders. In eerdere onderzoeken naar de mening van pleegouders, gaven pleegouders aan behoefte te hebben aan een goede communicatie met de pleegzorgbegeleiders en werd dit genoemd als bijdrage aan het behouden van pleegouders (Denby, Rindfleisch en Bean, 1999, MacGregor, Rodger, Cummings & Leschied, 2006).

De groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding ervaart bovendien een groter verloop onder pleegzorgbegeleiders. Zoals gezegd kon door een fout in Qualtrics geen antwoord worden verkregen op de vraag of pleegouders een verloop onder pleegzorgbegeleiders als nadelig voor de kwaliteit van de pleegzorgbegeleiding beschouwden. Dat juist deze groep, die de pleegzorgbegeleiding als reden om te stoppen ziet, een groter verloop ervaart dan de andere groep, zou een indicatie kunnen zijn dat een verloop onder pleegzorgbegeleiders inderdaad nadelig is voor de kwaliteit van de pleegzorgbegeleiding.

“Waar zijn pleegouders tevreden over in de pleegzorgbegeleiding?”

Pleegouders zijn met 93% over het algemeen tevreden over de voorbereidingscursus van hun pleegzorgaanbieder. Bij de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding was dit percentage lager (72%), maar was dat nog steeds de ruime meerderheid. Deze groep gaf aan vooral een goede weerspiegeling van de realiteit en een voorbereiding op de contacten met allerlei verschillende hulpverleners ontbrak tijdens de cursus. Dit komt overeen met de mening van pleegouders uit het eerder genoemde onderzoek van Cuddeback & Orme (2002) (zie hoofdstuk 1). Bij beide groepen hadden veruit de meeste pleegouders de STAP-cursus gevolgd. De verwachting dat pleegouders die mogelijk zouden stoppen door de pleegzorgbegeleiding minder tevreden over de voorbereidingscursus zijn klopt dus wel, maar toch is een ruime meerderheid er tevreden over. Gezien het feit dat uit eerdere onderzoeken het

belang een goede voorbereidingscursus voor pleegouders naar voren is gekomen (Boyd & Remy

1997, Brown & Calder, 1999, Brown, 2008) dit is een positieve uitkomst.
Onderzoek naar de matching in de pleegzorg. **This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7**
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

pleegouders was tevreden over de matching bij het laatste pleegkind. In de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding lag dit percentage lager, maar was de tevredenheid met 74% nog steeds groot. Ook dit is in lijn met de verwachtingen dat pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding minder tevreden zijn over de matching, maar ook bij de matching is een ruime meerderheid tevreden. Dit is een positieve uitkomst, aangezien uit eerder onderzoek is gebleken dat pleegouders een goede matching belangrijk vinden (Brown, 2008, Brown & Calder, 1999, Brown & Campbell, 2007).

Tot slot waren pleegouders tevreden over de frequentie van het contact met de pleegzorgbegeleider, zowel wat betreft mail- en telefonisch contact als het langskomen. De groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding was minder tevreden dan de groep die de pleegzorgbegeleiding niet als reden zag om te stoppen, maar nog steeds was de ruime meerderheid tevreden over de frequentie van de contacten. De werkelijke frequenties van het contact zijn in deze resultaten niet meegenomen, omdat uit eerder onderzoek is gebleken dat pleegouders de kwaliteit van de contacten met de pleegzorgbegeleider belangrijker vinden dan de frequentie ervan (Rodger, Cummings & Leschied, 2006).

“Wat zouden pleegouders graag anders zien in de pleegzorgbegeleiding?”

Gezien de hoofdvraag van dit onderzoek is er bij de aanbevelingen met name gekeken naar die van de groep pleegouders die mogelijk zou stoppen door de pleegzorgbegeleiding. Deze pleegouders hebben vooral de behoefte om gehoord en serieus genomen te worden door de pleegzorgbegeleiders. Pleegouders weten vaak het meest over een pleegkind, met name in het geval van een langdurige plaatsing, maar geven aan vaak niet serieus genomen te worden wanneer zij hun mening geven over wat zij denken dat het beste is voor het kind.

“Zie pleegouders niet als domme wezens die toch niet professioneel zijn en waarvan de mening dus niet van belang is”

Bovendien voelen pleegouders zich vaak onvoldoende gewaardeerd en gesteund door pleegzorgbegeleiders. Zij zouden graag zien dat zij pleegouders hun waardering laten blijken.

“Waardeer pleegouders en niet alleen met een standaard zinloze bon met kerst, maar persoonlijk.”

Ook ho...ven pleegouders, dus weer aan dat een goede communicatie, gehoord, serieus genomen en

nitro

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

ge...nd...de...pleegzorgbegeleiders...helen...Dit...met...ders...
o...ker...het bel... 2008...D...D...
Bean, 1999, Hudson & Levasseur, 2002, MacGregor, Rodger, Cummings & Leschied, 2006, Rodger,
Cummings & Leschied, 2006, Van Holen, 2005).

Deze pleegouders zouden verder graag zien dat hun pleegzorgaanbieder het verloop onder pleegzorgbegeleiders beperkt en dat pleegzorgbegeleiders bij een wisseling zelf zorgen voor een goede overdracht van het pleeggezin, zodat pleegouders niet steeds opnieuw alles hoeven te vertellen aan steeds weer een nieuwe pleegzorgbegeleider.

“Elke keer moeten we de problematiek van de kinderen uitleggen, ze bouwen wel veel dossier op. Maar met de informatie die wij geven wordt zelden tot nooit iets gedaan.”

Ook geven pleegouders dat het voor hen belangrijk is dat pleegzorgbegeleiders meer een eigen mening hebben, over bijvoorbeeld de perspectiefbepaling of de bezoeksregelingen, met name naar de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg toe. De volgende uitspraak typeert het commentaar van deze groep pleegouders het beste:

“Meer opkomen voor belang van pleegkind en pleegouders en niet een marionet zijn in handen van Jeugdzorg.”

Veel pleegouders pleiten bovendien voor een pleegzorgbegeleiding op maat, bijv. minder langskomen bij een langdurige plaatsing die goed verloopt of een ervaren pleegzorgbegeleider toewijzen aan een moeilijke plaatsing en flexibel zijn bij het maken van afspraken rondom de bezoeksregeling.

“Geef pleegouders de ruimte om ook hun eigen leven te leiden. Wees flexibel in bezoeken (...) en maak beleid ondergeschikt aan individuele pleegouder en pleegkind belangen. In Zuid-Holland wordt een pleegzorgbegeleider afgerekend op het aantal ouder- of kindcontacten. Als oudercontact niet kan, moet het kind opeens als maar contact hebben; contacten met de pleegouder tellen niet meer.”

Dit komt overeen met eerdere onderzoeken naar de mening en het behouden van pleegouders waar pleegouders aangaven behoefte te hebben aan een adequate, individuele ondersteuning (Brown, 2008, Hudson & Levasseur, 2002).

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Echter, 11% van de pleegouders uit dit onderzoek geeft aan dat de pleezorgbegeleiding voor hen dermate onvoldoende is dat dit wel reden zou zijn om te stoppen met pleezorg. Als dit percentage omlaag kan worden gebracht, zou dit dus kunnen leiden tot het behoud van een aantal pleegouders. Gezien de schaarste van beschikbare pleegouders is investeren in het behouden van pleegouders zeker niet onbelangrijk. Hoewel de ex-pleegouders in dit onderzoek grotendeels buiten beschouwing zijn gelaten is een opvallend punt dat bijna de helft van hen slechts één pleegkind heeft gehad. Dit zou ondersteuning kunnen zijn voor de resultaten uit Amerikaans onderzoek die lieten zien dat veel pleegouders stoppen met pleezorg in het eerste jaar (Fees et al., 1998, Gibbs, 2005, Rhodes et al. 2003). De groep ex-pleegouders is echter klein en een groot deel van hen (8 ex-pleegouders) heeft juist veel (meer dan 6) pleegkinderen gehad, dus er moet voorzichtigheid worden geboden bij het interpreteren van deze gegevens.

Verschillen in mening van pleegouders over de pleezorgbegeleiding kunnen te maken hebben met verschillen tussen pleegouders. Zo kan de ene pleegouder veel meer hulp en steun verwachten dan de ander of is de ene pleegouder al langer pleegouder, wat de kans op negatieve ervaringen zou kunnen vergroten. Echter, de verschillen kunnen ook te maken hebben met verschillen tussen pleezorgbegeleiders. Deze kunnen onderling verschillen wat betreft ervaring, opleiding en karakter. Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit van de pleezorgbegeleiding. Een ervaren pleezorgbegeleider kent bijvoorbeeld wellicht beter de weg binnen de hulpverlening en zou zo meer gedaan kunnen krijgen voor een pleeggezin (extra vergoedingen, specialistische hulp bij gedragsproblemen) dan een onervaren begeleider (Ryan, Garnier, Zyphur & Zhai, 2006). Een duidelijke aanpak, en eventueel bijscholing van de pleezorgbegeleider, vanuit de pleezorgaanbieder wat betreft het omgaan met pleegouders zou ervoor kunnen zorgen dat verschillen in kwaliteit beperkt worden. Deze aanpak moet dan met name betrekking hebben op de punten die in dit onderzoek naar boven zijn gekomen. Zorg dat pleegouders zich gehoord voelen, luister naar hen, neem hun mening en eventuele bezwaren serieus: zij kennen het pleegkind vaak het beste. Ondersteun pleegouders bij de problematiek van pleegkinderen door middel van tips of het (samen) zoeken naar aanvullende hulpverlening voor het pleegkind, zoals therapieën. Zorg voor een eigen mening over het pleegkind en de plaatsing en geef deze, wanneer dat nodig is, aan de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg. Zorg bij het halen en brengen van de kinderen dat dit op tijd gebeurt of laat het pleegouders middels de telefoon weten wanneer dit niet lukt. Zorg voor passend vervoer bij het halen en brengen van (kleine) kinderen. Stel pleegouders goed op de hoogte van bestaande vergoedingen en biedt hulp aan bij het terugkrijgen van extra uitgaven die door pleegouders gedaan zijn voor het pleegkind. Voor

veel pleegouders kunnen deze acties een grote steun in de rug vormen en (onnodige) frustraties

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Dat deze pleegouders mogelijk zullen besluiten om te stoppen komt zeker niet alleen door de

pleegzorgbegeleiding. Er zijn ook pleegouders die bijvoorbeeld zowel de pleegzorgbegeleiding als de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg opgeven als reden om te stoppen. Pleegzorgbegeleiders kunnen echter hun steentje bijdragen aan het behouden van pleegouders door de aanbevelingen uit dit onderzoek, die de resultaten en aanbevelingen uit vele eerdere onderzoeken naar de mening, behoefte en het behoud van pleegouders ondersteunen, mee te nemen in hun dagelijkse omgang met hun pleegouders.

Boyd, L.H. & Remy, L.L. (1978). Is Foster-Parent Training Worthwhile? *Social Service Review*, 52, 275-296.

Brown, J.D. (2008). Foster parents' perceptions of factors needed for successful foster placements. *Journal of Child and Family Studies*, 17, 538-554.

Brown, J.D. & Calder, P. (1999). Concept-Mapping the Challenges Faced by Foster Parents. *Children and Youth Services Review*, 21, 481-495.

Brown, J.D. & Calder, P. (2000). Concept-Mapping the Needs of Foster Parents. *Child Welfare*, 79, 729-746.

Brown, J.D. & Campbell, M. (2007). Foster parent perceptions of placement success. *Children and Youth Services Review*, 29, 1010-1020.

Buehler, C., Rhodes, K.W., Orme, J.G. & Cuddeback, G. (2006). The Potential for Successful Family Foster Care: Conceptualizing Competency Domains for Foster Parents. *Child Welfare*, 85, 523-558.

Campbell, C. & Downs, S. W. (1987). The impact of economic incentives on foster parents. *Social Service Review*, 61, 599-609.

Coakley, T.M., Cuddeback, G., Buehler, C. & Cox, M. E. (2007). Kinship foster parents' perceptions of factors that promote or inhibit successful fostering. *Children and Youth Services Review*, 29, 92-109.

Cuddeback, G.S., Orme, J.G. (2002). Training and Services for Kinship and Nonkinship Foster Families. *Child Welfare*, 81, 879-909.

Child Welfare League of America (1995). *Foster parent retention and recruitment*. Washington: CWLA.

Daniel (2007). Gentle iron will: Foster parents' perspectives. *Children and Youth Services Review*, 33,

91-95.

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Dellaabro, P.H., Barber, J.G. & Cooper, L. (2002). The Role of Parental Contact in Substitute Care.

Journal of Social Service Research, 28, 19-39.

Denby, R., Rindfleisch, N. & Bean, G. (1999). Predictors of foster parents' satisfaction and intent to continue to foster. *Child Abuse & Neglect*, 23, 287-303.

Edelstein, S.B., Burge, D. & Waterman, J. (2001). Helping Foster Parents Cope with Separation, Loss, and Grief. *Child Welfare*, 80, 5-25.

Fees, B.S., Stockdale, D.F., Crase, S.J., Rigging-Casper, K., Moeller Yates, A., Lekies, K.S. & Gillis-Arnold, R. (1998). Satisfaction with Foster Parenting: Assessment One Year after Training. *Children and Youth Services Review*, 20, 347-363.

Fisher, T., Gibbs, I., Sinclair, I., & Wilson, K. (2000). Sharing the care: The qualities sought of social workers by foster carers. *Child and Family Social Work*, 5, 225-233.

Gibbs, D. (2005). *Understanding Foster Parenting: Using Administrative Data to Explore Retention*. Research Triangle Institute.

Haight, W.L., Black, J.E., Mangelsdorf, S., Giorgio, G., Tata, L., Schoppe, S.J. & Szewczyk, M. (2002). Making Visits Better: The Perspectives of Parents, Foster Parents, and Child Welfare Workers. *Child Welfare*, 81, 173-202.

Holland, P. & Gorey, K.M. (2004). Historical, Developmental, and Behavioral Factors Associated with Foster Care Challenges. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 21, 117-135.

Hudson, P. & Levasseur, K. (2002). Supporting Foster Parents: Caring Voices. *Child Welfare*, 81, 853-877.

Leathers, S.J. (2003). Parental Visiting, Conflicting Allegiances, and Emotional and Behavioral Problems Among Foster Children. *Family Relations*, 52, 59-63.

Loeffen, M.M. & Portengen M.C. (1998). Opvoedingsondersteuning in de pleegzorg: Een behoeftepeiling bij 75 pleegzorgadressen. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 37, 200-210.

MacGregor, T.E., Rodger, S., Cummings, A.L. & Leschied, A.W. (2006). The Needs of Foster Parents: A Qualitative Study of Motivation, Support, and Retention. *Qualitative Social Work*, 5, 351-368.

Onderwater, A. (1998). *De onverbreekelijke band tussen ouders en kinderen: over de denkbeelden van Ivan Boszormenyi-Nagy en Helm Stierlin*. Lisse: Swets en Zeitlinger.

Punselie, E.C.C. (2006). *Voor een pleegkind met recht een toekomst. Een studie naar de (recht)positie van (pleeg)ouders en (pleeg)kinderen in geval van langdurige uithuisplaatsing*. Kluwer.

Price, J.M., Chamberlain, P., Landsverk, J., Reid, J.B., Leve, L.D. & Laurent, H. (2008). Effects of a Foster Parent Training Intervention on Placement Changes of Children in Foster Care. *Child Maltreatment*, 13, 64-75.

Quik-Schuijt, N. (2010). Het juridisch kader van een pleeggezinplaatsing. In P.M. van den Bergh & A.M. Weterings (Eds.), *Pleegzorg in Perspectief: Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 114-141). Assen: Van Gorcum.

Rhodes, K.W., Orme, J.G., Cox, M.E. & Buehler, C. (2003). Foster family resources, psychosocial functioning, and retention. *Social Work Research*, 27, 135-150.

Rindfleisch, N. (1993). *Summary and conclusions of final report. Family Foster Home Retention Project*. Ohio State University.

Rodger, S., Cummings, A. & Leschied, A.W. (2006). Who is caring for our most vulnerable children? The motivation to foster in child welfare. *Child Abuse and Neglect*, 30, 1129-1142.

Ryan, P., Garnier, P., Zyphur, M., & Zhai, F. (2006). Investigating the effects of caseworker

**This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message**

Strijker, J. (2006). *Pleegzorg: Overzicht van wetenschappelijk onderzoek*. Groningen: STILI NOVI.

Strijker, J. (2010). Foster Care in the Netherlands: Correlates of Placement Breakdown and Successful Placement. In Fernandez, E. & Barth, R.P. (Eds.), *How Does Foster Care Work? International Evidence on Outcomes* (pp. 82-92). London: Jennifer Kingsley Publishers.

Van den Bergh, P., Weterings, A. M. & Schoenmakers, M. (2010). Gehechtheid en loyaliteit. In P.M. van den Bergh & A.M. Weterings (Eds.), *Pleegzorg in Perspectief: Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 38-54). Assen: Van Gorcum.

Vanderfaeillie, J. & Van Holen, F. (2010). Het verloop van pleeggezinplaatsingen. In P.M. van den Bergh & A.M. Weterings (Eds.), *Pleegzorg in Perspectief: Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 38-54). Assen: Van Gorcum.

Van Holen, F. (2005). Ondersteuningsbehoeften van pleegouders in Vlaanderen. *Tijdschrift voor orthopedagogiek*, 44, 472-483.

Van Holen, F., Vanderfaeillie, J., & Haarsma, CH. (2007). Gezinsbelasting en gedragsproblemen in netwerk-en bestandspleegzorg. Verslag van een Vlaams onderzoek. *Tijdschrift voor orthopedagogiek*, 46, 127-137.

Vanderfaeillie, J. & Van Holen, F. (2010). Het verloop van pleeggezinplaatsingen. In P.M. van den Bergh & A.M. Weterings (Eds.), *Pleegzorg in Perspectief: Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 178-193). Assen: Van Gorcum.

Weterings A.M. & Van den Bergh, P.M. (2010). De betekenis van de ouder voor het pleegkind. In P.M. van den Bergh & A.M. Weterings (Eds.), *Pleegzorg in Perspectief: Ontwikkelingen in theorie en praktijk* (pp. 84-102). Assen: Van Gorcum.

Wilson, K., Sinclair, I. & Gibbs, I. (2000). The Trouble with Foster Care: The Impact of Stressful 'Events' on Foster Carers. *British Journal of Social Work*, 30, 193-209.

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Stichting Jeugdformaat (2012). Geraadpleegd op 18 maart 2012 via <http://www.jeugdformaat.nl/>

Zorg + Welzijn (2008), Geraadpleegd op 7 november 2011 via

[http://www.zorgwelzijn.nl/web/Actueel/Nieuws-/Rouvoet-rechten-en-plichten-pleegouders-moeten-
duidelijker.htm](http://www.zorgwelzijn.nl/web/Actueel/Nieuws-/Rouvoet-rechten-en-plichten-pleegouders-moeten-
duidelijker.htm)

Dit is een vragenlijst voor pleegouders. Buy now at www.nitropdf.com to remove this message
Er is een aparte vragenlijst voor ex-pleegouders.

Alle soorten pleegzorg worden in dit onderzoek betrokken. Het kan zijn dat een aantal vragen daarom voor u niet van toepassing is. U kunt deze vragen overslaan.

Alle vragen hebben betrekking op plaatsingen binnen het justitiële kader, dus uw antwoorden moeten niet betrekking hebben op zogenaamde vrijwillige plaatsingen.

Wij verzoeken u de overige vragen zo eerlijk mogelijk te beantwoorden.

Een aantal vragen kan verschillend beantwoord worden voor verschillende plaatsingen.

- Heeft u meerdere pleegkinderen opgevangen? Beantwoord de vragen dan van de laatste twee pleegkinderen. Het laatste pleegkind heet in de vragenlijst 'pleegkind 1' en het voorlaatste pleegkind heet dan 'pleegkind 2'.

- Bent u al vele jaren pleeggezin? Beantwoord de vragen dan met betrekking tot uw ervaringen van de laatste 3 jaar.

Survey Powered By [Qualtrics](http://Qualtrics.com)

Algemene vragen

Wie vult dit in?

U kunt deze lijst onafhankelijk van elkaar invullen, maar u kunt de lijst ook samen invullen.

pleegvader

pleegmoeder

beide pleegouders

Survey Powered By [Qualtrics](http://Qualtrics.com)

Uw partner is een

man

vrouw

niet van toepassing

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Wat is de hoogst afgeronde opleiding van pleegvader?

- VMBO/ MAVO
- HAVO/ VWO
- LBO (b.v. LTS/ LHNO)
- MBO
- HBO
- WO/ Universiteit
- n.v.t.

Wat is de hoogst afgeronde opleiding van pleegmoeder?

- Basisonderwijs
- VMBO/ MAVO
- HAVO/ VWO
- LBO (b.v. LTS/ LHNO)
- MBO
- HBO
- WO/ Universiteit
- n.v.t.

Heeft u eigen kinderen?

- ja
- nee

Hoeveel eigen kinderen heeft u?

- 1
- 2
- 3
- 4
- meer dan 4, nl...

Wat is de leeftijd van uw eigen kinderen? (in jaren)

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

1 kind 2 kind 3 kind 4 kind
vul aan voor overige kinderen n.v.t.

Wat voor werk doet pleegvader?

Werkt hij fulltime of parttime?

fulltime

parttime

momenteel niet werkend

Wat doet pleegmoeder voor werk?

Werkt zij fulltime of parttime?

fulltime

parttime

momenteel niet werkend

Wat voor soort pleeggezin bent u? (meerdere antwoorden mogelijk)

- bestandspleeggezin
- netwerkpleeggezin

Bent u...?

U kunt hier meerdere opties aankruisen.

- perspectiefbiedend pleeggezin
- perspectief zoekend pleeggezin
- crisispleeggezin
- weekendpleeggezin
- anders, nl...

Hoeveel pleegkinderen hebt u in totaal onder uw hoede (gehad)?

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- meer dan 8, nl...

Hoeveel jaar bent u al pleegouder(s)?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- meer dan 8, nl...

Woont u in een dorp, stad of op het platteland?

- dorp
- stad
- platteland

De pleegzorgaanbieder

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Heeft u een voorkeur in de matching van uw pleegzorgaanbieder?

ja
 nee

Deze vragen gaan over uw laatste pleegkind (pleegkind 1).

Wat is uw mening over de matching van uw pleegzorgaanbieder m.b.t. uw laatste pleegkind?

slecht

matig

voldoende

goed

Hoe vaak heeft u per mail contact met uw pleegzorgbegeleider over uw laatste pleegkind?

wekelijks

maandelijks

6-8x per jaar

2-4x per jaar

(bijna) nooit

Hoe vaak heeft u telefonisch contact met uw pleegzorgbegeleider over uw laatste pleegkind?

wekelijks

maandelijks

6-8x per jaar

2-4x per jaar

(bijna) nooit

Hoe vaak komt uw pleegzorgbegeleider langs bij uw laatste pleegkind?

wekelijks

maandelijks

6-8x per jaar

2-4x per jaar

(bijna) nooit

Wat is uw mening over de frequentie van het contact met de pleegzorgbegeleider bij uw laatste pleegkind?

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

	te weinig	voldoende	te vaak
mail	☐	☐	☐
telefonisch	☒	☒	☒
komt langs	☐	☐	☐

Deze vragen gaan over uw voorlaatste pleegkind (pleegkind 2).

Wat is uw mening over de matching van uw pleegzorgaanbieder m.b.t. uw voorlaatste pleegkind?

slecht	matig	voldoende	goed
☐	☐	☐	☐

Hoe vaak heeft u per mail contact met uw pleegzorgbegeleider over uw voorlaatste pleegkind?

wekelijks	maandelijks	6-8x per jaar	2-4x per jaar	(bijna) nooit
☐	☐	☐	☐	☐

Hoe vaak heeft u telefonisch contact met uw pleegzorgbegeleider over uw voorlaatste pleegkind?

wekelijks	maandelijks	6-8x per jaar	2-4x per jaar	(bijna) nooit
☐	☒	☐	☒	☐

Hoe vaak komt uw pleegzorgbegeleider langs bij uw voorlaatste pleegkind?

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Wat is uw mening over de frequentie van het contact met de pleegzorgbegeleider bij uw voorlaatste pleegkind?

	te weinig	voldoende	te vaak
mail	☐	☐	☐
telefonisch	☐	☐	☐
komt langs	☐	☐	☐

Hoeveel pleegzorgbegeleiders heeft u bij uw pleegkind(eren) gehad?

Ervaart u een verloop onder pleegzorgbegeleiders per plaatsing?

- ja
- nee
- n.v.t.

Ervaart u een verschil in kwaliteit van pleegzorgbegeleiding tussen verschillende pleegzorgbegeleiders?

- ja
- nee
- n.v.t.

Door wie wordt de bezoeksregeling verzorgd?

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

gezinsvoogd

ouder(s)

pleegzorgbegeleider

Anders, nl.

pleegouder(s)

n.v.t / geen bezoeksregeling

Een aantal stellingen over de pleegzorgbegeleiding met betrekking tot praktische zaken

Mijn pleegzorgbegeleider stelt zich flexibel op bij het maken van afspraken rondom bezoeksregelingen

helemaal
mee oneens

Helemaal mee
eens

Mijn pleegzorgbegeleider komt op tijd op afspraken

helemaal mee
oneens

helemaal mee
eens

Mijn pleegzorgbegeleider haalt en brengt de kinderen op tijd

helemaal mee
oneens

helemaal mee
eens n.v.t.

Mijn pleegzorgbegeleider zorgt voor passend vervoer bij het halen/ brengen van een pleegkind

helemaal mee
oneens

helemaal mee
eens n.v.t.

Mijn pleegzorgbegeleider stelt mij voldoende op de hoogte van bestaande vergoedingen

helemaal mee
oneens

Helemaal
mee eens n.v.t.

Mijn pleegzorgbegeleider helpt mij met het terugkrijgen van extra uitgaven die gedaan zijn voor een pleegkind

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

n.v.t.

Een aantal stellingen over de pleegzorgbegeleiding met betrekking tot de steun die u ervaart

Ik heb het gevoel dat ik mijn pleegzorgbegeleider altijd kan bellen

helemaal mee
oneens

Helemaal mee
eens

Ik voel mij gehoord door mijn pleegzorgbegeleider

helemaal mee
oneens

helemaal mee
eens

Mijn pleegzorgbegeleider signaleert problemen in het pleeggezin op tijd

helemaal mee
oneens

Helemaal mee
eens

Mijn pleegzorgbegeleider biedt mij voldoende steun bij de problematiek van een pleegkind

helemaal mee
oneens

helemaal mee
eens

Mijn pleegzorgbegeleider heeft een eigen mening en geeft deze ten opzichte van de gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg

helemaal mee
oneens

Helemaal mee
eens

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Vindt u het
met de
ja

nee

weet ik niet

Hier kunt u in percentages een indruk geven van uw mening over de pleegzorgbegeleiders.
Ook hier moeten de alternatieven weer op 100 % uitkomen.

Indien u het niet weet kunt u bij 'niet van toepassing' 100% invullen.

	010	20	30	40	50	60	70	80	90	100	
doen hun werk goed											<input type="text"/>
neutraal											<input type="text"/>
doen hun werk niet goed											<input type="text"/>
niet van toepassing											<input type="text"/>
Total:											<input type="text"/>

Welke aanbevelingen heeft u voor de pleegzorgaanbieder?

<<

>>

Mogelijke redenen om te stoppen met pleegzorg

This file was edited using the trial version of Nitro Pro 7
Buy now at www.nitropdf.com to remove this message

Welke vijf mogelijkheden kunnen zijn om te stoppen met pleegzorg?

U kunt hier maximaal 5 redenen aankruisen. Zijn er meer redenen? Kies dan de 5 redenen die voor u het zwaarst wegen.

- gedragsproblemen van pleegkind(eren)
- onvoldoende begeleiding bij gedragsproblemen van pleegkind(eren)
- te zware gezinsbelasting
- niet eens met beleid met betrekking tot de rol van ouders van pleegkind(eren)
- niet eens met de bezoekenregeling met ouder(s)
- moeite met onduidelijkheid over de toekomst van pleegkind(eren)
- niet betrokken bij beleid ten aanzien van pleegkind(eren)
- niet eens met bepaling van perspectief van pleegkind(eren)
- bezwaren tegen het beleid van de gezinsvoogd niet serieus genomen
- bezwaren tegen het beleid van de pleegzorgbegeleider niet serieus genomen
- niet eens met besluit tot overplaatsing van pleegkind(eren)
- niet eens met besluit tot terugplaatsing van pleegkind(eren)
- moeite met afscheid nemen van pleegkind(eren) bij beëindiging plaatsing
- geen contact mogen hebben met pleegkind(eren) na beëindiging plaatsing
- te oud geworden voor pleegzorg
- anders, nl...
- Zie geen reden om te stoppen